

Titel: BREV TIL: Louis Hjelmslev FRA: Hans Jørgen Uldall (1948-09-21)

Citation: "BREV TIL: Louis Hjelmslev FRA: Hans Jørgen Uldall (1948-09-21)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/text/lh-texts-kapsel_034-shoot-workidacc-1992_0005_034_Uldall_0380.pdf (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

21» September, 1948.

/

Kaere Hjelmslev, Hermed en ny sending formler, der er en ny udgave af U/20/6/47 og en videref6ring af mine betragtninger i U/2/7/48 angaaende selektion af orientering. Jeg maa hellere give et eksempel paa hvad de kan og skal bruges til. Det faldt mig for nogen tid siden ind at katalyse kun maa foretages naar den ukatalyserede ytrings forekomst er betinget. Haar man fx har fdlgende samtale: "hvad har du givet for den hat?" - "100", saa er det klart at "100" kun er et adekvat svar, dvs at "100" kun kan repraesentere en nexus, naar det foregaaende sporgsmaal er tilstede; det er altsaa relationen mellem spdrgsmaal og svar der betinger forekomsten af den ukatalyserede ytring. Ogsaa stuations- konteksten, som man naturligvis kan oversaette, indgaar i betingelserne, idet man ellers ikke kunde vide om det var 100 kroner eller 100 pesos eller hvad; men det kan vi lade ude af betragtning for øjeblikket. Hvis vi nu kalder "100" a, klassen af indkatalyserede b, og spdrgsmaalet c, faar vi klassen 1. $(abc + ab + ac)$ for hvilket der findes den fdrste formel under 3.1 i den vedlagte tavle, 2. $(a (b c))$ Denne formel giver imidlertid ikke den rette orientering: det maa vaere saadan at b determinerer a, men kun naar c er tilstede; naar c ikke er tilstede, maa der vaere interdependent mellem a og b. Dette kan udtrykkes ved fdigende formel: 3. $(a--b + a- -b)--c$ c determinerer parentesens, idet man kan sige "jeg gav 100 kr. for min hat" uden spdrgsmaalet men ikke omvendt. Haar en parentes indeholder to alternative orientationer, skal den altid lueses saaldes at den fdrste orientation gaelder naar det uden for parentesens staaende funktiv er tilstede, medens den anden orientation bruges naar parentesens forekommer alene. Det fdiger heraf at parenteser med al- ternative orientationer kun kan forekomme determinerede eller kom- binerede, aldrig determinerende eller i interdependens. Haar der er kombination, kan der naturligvis ogsaa forekomme alternativ orientering paa den anden side af kombinationen, fx 4. $(a b + a b) (c d + c d) = (abcd + abc + abd + acd + bed + ac + bc + ad + bd + ab + cd)$ Der er, som du kan taenke dig, 144 af disse formler, og du skal faa dem saasnt jeg kan faa sat pile paa maskinen: jeg er ved at faa spat paa hjernen af at tegne pilespidser. Som du vil se fylder de nye formler naesten alle hullerne i U/20/6/475 der er kun 4 tilbage, nemlig 3.13-15 og 4.20, de eneste klasser med mere end to led der ikke indeholder duplexe enheder. Der maa vaere noget fundamentalt ved dette med de duplexe enheder, men om det liaser i notationen selv eller om det er en generaliseret form af Hjelmslevs Lov, ved jeg ikke. Det er maerkeligt nok at der findes formler for 2.4-6. Jeg har gloet mig dum paa disse formler og har nu i sinde at lade dem ligge i nogen tid. Det forekommer mig at den nye op- stilling giver haab om muligheden for en kalkyle, men jeg er, i hvert fald i øjeblikket, ikke snedig nok til at lave den; vi har hede- bølge i disse dage.

2

s*-®

tM&X>

- 2

^acaman,

Mon du har faaet det ms jeg sendte dig for nogen tid siden? Her har vaeret typografstrejke, saa det har trukket ud med trykningen, men nu synes det at lysne: de siger at korrekturen kommer imorgen, sa« det kan vel ikke vare saa meget laengere nu. Der er lige kommet et langt brev fra Catford - jeg har ikke laest den lingvistiske del endnu. Han siger at man stadig ventede os i Paris da kongressen begyndte; det kan jeg ikke forstaa, for jeg ved at jeg skrev til dig at det ikke kunde lade sig g6re, saa at du i det mindste maa have vidst besked. Han naevner ogsaa et faelles postkort fra Paris, for hvilket jeg takker, men det er ikke kommet endnu.

Jeg sysler med en ny synkretismeteori, men derom senere.

Mange hilsener til jer begge fra os tre. Og SKRIV SNARTI Din hengivne

!